Posebno izdanje.

232. številka. V Ljubljani, v četrtek 10. oktobra 1918. LI. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ **velja po pošti:**

za Avstro-Ogrsko: celo leto skupaj naprej . . K 50·— | pol leta „ „ . . . 25·— | četrt leta „ „ . . . 13·— | na mesec „ „ . . 4·50

za Nemčijo: celo leto naprej . . . . K 55·—

za Ameriko in vse druge dežele: celo leto naprej . . . . K 60·—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. **Upravništvo** (spodaj, dvorišče levo). **Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.**

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin., dvakrat po 11 vin., trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vin., parte in zahvale (enak prostor) 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošiljejo naročnino vedno ☛ po nakazilci. ☚
Na samo pismene naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja **v Ljubljani** dostavljen na dom ali če se hodi ponj: celo leto naprej . . . . K 48·— | četrt leta „ . . . . . 12·— | pol leta „ . . . . . 24·— | na mesec „ . . . . . 4·—

Posamezna številka velja 30 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v I. nadstr. levo), **telefon št. 34**

Odgovor Zedinjenih držav na mirovno prošnjo Nemčije.

Washington, 8. oktobra (K. u.) Nota državnega tajnika švicarskemu poslovodji kot odgovor na noto nemškega državnega kanclerja ima tole besedilo:

Državni departement, 8. oktobra 1918.

Gospod!

Čast mi je potrditi v imenu predsednika, da sem prejel Vašo noto z dne 4. oktobra, ki vsebuje sporočilo nemške vlade predsedniku, ter mi je predsednik naročil, da naj Vas prosim, da sporočite državnemu kanclerju tole:

Predno odgovarja na prošnjo cesarsko nemške vlade in da bo odgovor tako odkritosrčen in brezdvomen, kakor zahtevajo to važni interesi, ki jih vsebuje prošnja, smatra predsednik Zedinjenih držav za potrebno, spoznati pravi smisel note državnega kanclerja. Ali misli državni kancler, da sprejema cesarsko nemška vlada pogoje, ki jih je predsednik v svojem sporočilu kongresu Zedinjenih držav z dne 8. januarja in v naslednjih sporočilih obrazložil in da bi bil prehodu v diskusijo namen samo ta, sporazumeti se o praktičnih podrobnostih, kako naj se izvedejo? Predsednik Zedinjenih držav se smatra dolžnega izjaviti na predlog glede premirja, da se ne bi čutil upravičenega predlagati premirje vladam, s katerimi je vlada Zedinjenih držav zvezana (associated) **proti centralnim državam, dokler stoje armade teh držav na njihovih tleh. Zaupanje v vsako diskusijo** (The good faith of any discussion) **bi bilo seveda odvisno od pritrditve osrednjih sil, da takoj odpokličejo čete iz zasedenega ozemlja. Predsednik misli tudi, da je upravičen vprašati, ali govori kancler samo za one sile v državi** (Constituted authoritees of the empire), **ki so dosedaj vodile vojno. — Odgovor na to vprašanje smatra z vsakega stališča za izredno važen.**

Sprejmite gospod ponovno zagotovilo mojega spoštovanja

Robert Lansing.

Vsebina Wilsonove note.

Wilson zahteva popolno kapitulacijo Nemčije. V svojem kratkem pa nad vse mojstrsko stiliziranem odgovoru na nemško mirovno prošnjo, sporočenem po amerikanskem zunanjem ministru (drž. tajniku) Lansingu postavlja celo vrsto pogojev, katerih sprejetje bi bilo za Nemčijo naravnost katastrofalno.

Amerikansko noto je treba dobro prečitati in proučiti. Za njenimi navidezno jasnimi besedami se skrivajo najopasnejše zanke in zasede in odgovoriti z enostavnim »da« se pravi izročiti se Wilsonu in ententi na milost in nemilost.

Wilson vprašuje: Kaj pomeni nemška nota? Ali Nemčija sprejema pogoje sporočene v raznih njegovih poslanicah in se hoče pogajati le o podrobnostih njih praktične izvedbe? Wilson zahteva s tem vprašanjem, da Nemčija brezpogojno prizna izročitev Alzacije Franciji, vzpostavitev Belgije in odškodnino tej državi, da izroči svoje poljsko - pruske pokrajine neodvisni poljski državi itd. Wilson v tem oziru ne pripušča nobenega pogajanja, diskutiral bi le o praktičnih podrobnostih izvedbe. Njegovo povelje se glasi: Nemčija daj Poljski svojo vzhodno Prusijo in pripravljen sem s teboj govoriti ali naj bo tvoja bodoča meja par kilometrov bolj ali manj proti vzhodu.

Prošnjo za premirje Wilson odklanja, dokler stoje nemške čete na zavezniških tleh. Pa to ni še najvažnejše. Wilson se sploh ne spušča v nobena pogajanja, dokler centralne države ne izjavijo, da umaknejo svoje čete iz okupiranih dežel. Da je od tega odvisno zaupanje v vsako diskusijo t. j. on sicer ne verjame, da je mirovna prošnja iskrena in se v diskusijo sploh ne spušča. Nemčija in Avstrija bi morale torej ne le umakniti se iz Francije, Belgije, Italije, Srbije in Črne gore, temveč bi morale odpoklicati tudi svoje čete iz Rusije in Romunije. Kakšne posledice bi to lahko imelo je jasno. Odpoklic nemških in avstrijskih čet iz Romunije bi definitivno pretrgal vsako zvezo s Turčijo, odhod centralnih armad iz Rusije pa bi izročil vladajoče boljševike sigurnemu pogumu. In kar je najvažnejše: Centralne države bi se s tem pripravile ob vso svojo vojaško moč, predno bi bilo gotovo tako bodo potekla mirovna pogajanja. Kako bi se v tem slučaju mirovna pogajanja končala, je jasno, kajti ententa bi imela vse vojaške trumfe v rokah.

Končno vprašuje Wilson, ali govori kancler le za one avtoritete nemške države, ki so vojno dosedaj vodile ter pravi, da smatra odgovor na to vprašanje za izredno važen. Enostavna razlaga tega Wilsonovega vprašanja bi bila ta, da hoče vedeti, ali je stavljena mirovna prošnja v imenu dosedanjih nemških vlastodržcev ali pa jo je tudi odobril nemški narod po svojih zastopnikih. To se je, kakor povdarja brzojavka iz Berolina, zgodilo. Nemški državni zbor sicer še ni formalno sklepal o mirovni prošnji (debata o kanclerjevem tozadevnem poročilu je bila odgodena), toda predsednik nemškega parlamenta je v dotični seji izrecno izjavil, da velika večina soglaša s tem pomembnim korakom in se istoveti z mirovno ponudbo. To pa se je zgodilo že 5. oktobra in Wilson je o tej izjavi bil gotovo 8. oktobra, ko je odgovoril, že informiran. Njegovo vprašanje pomeni torej morda kaj več in treba se je spomniti na njegove opetovane besede, da mir ni mogoč, dokler bodo na Nemškem imeli kaj oblasti oni, ki so vojno pričeli . . .

Po Wilsonu bi bila torej uslišana nemška prošnja pod sledečimi pogoji:

Predno se pričnejo pogajaja za premirje naj nemške čete prostovoljno zapustijo Francijo, Belgijo ter zavezniške balkanske dežele.

Nemčija naj brezpogojno sprejme Wilsonov mirovni program.

O izvršitvi tega programa je pripravljen Wilson razpravljati še le, čim so bile vse čete centralnih držav iz vseh okupiranih dežel odpoklicane.

Wilson hoče vedeti, kako bo Nemčija odstranila vpliv dosedanjih vlastodržcev.

In Avstrija? Zdi se, da je v tem oziru položaj še bolj kritičen. Ako je resnična dunajska vest, da Wilson Dunaju sploh ne bo odgovoril, potem je jasno, da se z monarhijo ne mara pogajati, temveč da ji hoče mir diktirati. V tem oziru je treba počakati še točnejših informacij, predno bodemo mogli izreči svojo sodbo.

Wilsonov odgovor je strašen, je poniževalen, je trpka introdukcija izkušnje polnih časov, ki prihajajo nad centralne države.

Wilson zahteva popolno kapitulacijo.

Dunaj, 9. oktobra. Wilsonov odgovor na mirovno prošnjo Nemčije je učinkoval katastroalno na merodajne kroge, ki so popolnoma potrti. Odgovor ne pripušča centralnim državam prav nobene možnosti ogorčenja, ker prošnja ni bila odklonjena.

Pogoji so težki. Če sprejme Nemčija 14 Wilsonovih točk brezpogojno in ne samo kot podlago za pogajanja, so vsled sprejetja Wilsonovih pogojev Alzacija - Lorena in Poznanjska že odstopljene. Enako so izgubljene tudi kolonije, če se glede njih ne dosežejo za Nemčijo kake garancije. Še težji je pogoj brezpogojnega izpraznjeja zasedenih pokrajin, ki so jih Nemci do sedaj vedno smatrali kot dragocene zastave v nemških rokah.

V slučaju, da izpolnijo Nemci ta najtežji Wilsonov pogoj, se pričakuje, da se prenese vojna na nemško ozemlje in vrh vsega še, da bodo potem šele stavljeni še težji pogoji kot garancije za izvedbo eventualnih mirovnih pogojev, in to še prej predno se mir podpiše.

V slučaju, da ententa zasede Belgijo, se je bati, da bo izbruhnilo tam med prebivalstvom z vso elementarno silo ogorčenje proti Nemcem zaradi nemških metod, uporabljenih za časa okupacije.

Splošno se presoja Wilsonov način odgovora kot diplomatično mojstrsko delo, ki sili centralne države, da pokažejo barvo.

Posvetovanje Wilsona s političnimi zaupniki.

Washington, 8. oktobra. (Reuter.) Predsednik Wilson se je davi umaknil v svojo študijsko sobo. Pozneje je poklical k sebi Lansinga ter polkovnika Housea in Tumultya na konferenco, po kateri se je oficijelno naznanilo, da dobi ob 4. popoldne časopisje važna sporočila.

Nemški komentar k odgovoru.

Berolin, 9. oktobra. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča:

Odgovora predsednika Wilsona tu še ni v uradnem besedilu. Natančno presoditi besedila za enkrat še ni mogoče. Vendar pa izhaja iz besedila, da bo treba s strani nemške vlade nadalnjih pojasnil. Za to je treba skrbnih posvetovanj vlade. Odgovor na zadnje vprašanje je dan z govorom predsednika Fehrenbacha v državnozborski seji z dne 5. oktobra, ki je v imenu nemškega naroda in državnega zbora izjavil, da državni zbor odobrava mirovno ponudbo in jo sprejema za svojo.

Wilson Avstro-Ogrski ne bo odgovoril?

Dunaj, 9. oktobra. Čuden vtisk napravlja dejstvo, da Wilsonov odgovor, ki se je gotovo odposlal istočasno z odgovorom Nemčiji, še ni prišel na svitlo.

Medtem je dospelo iz Washingtona poročilo, da Zedinjene države za enkrat na avstro - ogrsko mirovno prošnjo sploh ne bodo odgovorile.

Kaj je dunajski šmok pisal o Wilsonu.

»Arbeiter Ztg.« piše povodom mirovne prošnje centralnih držav Wilsonu med drugim: Kadar se bo odgovarjalo na vprašanje, ki je bo svojčas stavilo vse izmučeno človeštvo z upravičeno besnostjo, zakaj jemljejo centralne države šele po devetih mesecih v poštev Wilsonovet točke, ne bo mogoče iti preko naravnost sramotnega nastopa takozvanega javnega mnenja na Dunaju napram Wilsonovim točkam. Da se tega javnost spomni, hočemo samo v odlomkih prinesti, kar je pisalo nemško dunajsko časopisje o Wilsonu in kako je hujskalo proti miru. Oficijozni »Fremdenblatt« je prinesel 12. januarja 1918 naravnost infamen članek o ciinični brutalnosti Wilsonovi, o njegovih frazah, ki ne pomenijo ničesar, o njegovi poslanici, ki da je podobna policijski naredbi in ki gre za tem, da uredi svet po njegovih političnih in gospodarskih težnjah. — »Neue Freie Presse« je pisala takrat tole: Če bi ne izvirala iz Wilsnove poslanice za milijone nova nesreča, bol in glad, bi se izplačalo o njej pisati. Žalostno je, da ima poglavar enega izmed največjih narodov še vedno, ko se dviga toliko rok k nebu za odrešitev, voljo, da poniža monarhijo in Nemčijo. On hoče imeti svojo vojno in ameriška mladina mora prelivati svojo kri na evropskih bojiščih. Njegovih 14 točk je načrt za bodočo razdelitev sveta. Poleg neverjetnosti, da mu ne gre za lastno zemljo, marveč samo za druge, prihaja še oholost, ki vidi v Nemcih in Avstrijcih samo podrejena bitja. Wilsonova spomenica ima tudi namen, da poruši dogovore v Brestu Litovskem. Predsednik Wilson sumniči in hujska. — Podobno je pisal tudi »Neues Wiener Tagblatt«, »Reichspost« pa je nazivljala Wilsona carja republike največjih vojnih milijonarjev ter trdila, da je njegova poslanica samo sad egoističnega preračunavanja. Danes pa ti listi ne morejo prehvaliti Wilsona, njegove pravicoljubnosti in želje po miru.

Turčija pred pogajanji.

Carigrad, 8. oktobra. (Kor. urad.) Kakor poroča list »Vakit«, je podal veliki vezir Talaat paša sultanu demisijo kabineta, ki je bila sprejeta. Vodstvo poslov do sestave novega kabineta je bilo izročeno prejšnjemu veleposlaniku v Londonu Tevfik paši.

NOVI TURŠKI KABINET.

Berolin, 9. oktobra. »Deutsche Zeitung« poroča iz Carigrada, da je turška vlada padla. Padel je dosedanji veliki vezir Talaat paša in generalisimus Enver paša. Naslednik kot veliki vezir je Tevfik paša, 76 let star, kavkaškega rodu, staroturk v reakcijonarnem smislu, eden najintimnejših prijateljev umrlega nemškega veleposlanika Marschalla, poročen z neko Nemko. Generalisimus je sedaj Izet paša, Albanec iz Ohride, ki se je vojaško izvežbal v Nemčiji, udušil leta 1910 vstajo v Jemenu ter stal v balkanski vojni na strani v. der Golz paše.

Parlament bo odgoden?

Dunaj, 9. oktobra. »Neues Wiener Tagblatt« je izvedel, da bo parlament še ta teden odgoden z ozirom na zunanji položaj.

Pogajanja v Solnogradu razbita?

Dunaj, 9. oktobra. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da so se gospodarska pogajanja med Avstrijo, Ogrsko in Nemčijo v Solnogradu včeraj končala in da so udeležniki zapustili Solnograd. Zatrjuje se, da so se pogajanja definitivno razbila.

Odstop nemškega vojnega ministra.

Berolin, 9. oktobra. »Germania« izve, da je vojni minister v. Stein že dobil zaprošeni dopust iz urada. Za naslednika da je namenjen dosedanji načelnik vojnega urada general Scheuch.

Rusko-ukrajinska mirovna pogajanja prekinjena.

Kijev, 7. oktobra. Rusko - ukrajinska mirovna pogajanja so bila v današnji plenarni seji do nadaljnega prekinjena. Premirje naj ostane še nadalje v moči, kakor naj še nadalje ostanejo kon-

zularna zastopstva. Nadaljujejo se dela v pogodbi za premirje imenovanih komisij za prometna vprašanja, izmeno blaga ter za Rdeči križ. Del ruske delegacije odpotuje danes, drugi del pa ostane v Kijevu, da nadaljuje komisijska posvetovanja.

Oficijelno nemško sporočilo o evakuaciji Poljske.

Varšava, 7. oktobra. Nemški državni kancler je poslal regentskemu svetu nastopno brzojavko: Pri prevzemu državnega kanclerstva mi je posebno na srcu zagotavljati visoki regentski svet kraljestva Poljskega, da sem soglasno z izjavo, oddano v državnem zboru, trdno sklenil urediti razmere nemške države do novo nastajajočega kraljestva Poljskega v duhu pravičnosti in razumevanja obojestranskih življenskih interesov in se potruditi za kolikor mogočo brzo odstranitev še obstoječih bremen okupacije. V zaupanju, da bosta imela visoki regentski svet in kraljevska poljska državna vlada razumevanje za moje stremljenje, bom takoj odredil vse potrebno za njih uresničitev.

Koalicija stopa v jugoslovanski Narodni svet.

Zagreb, 9. oktobra. Hrvatsko-srbska koalicija je izdala danes tale komunike:

Hrvatsko-srbska koalicija spoznava potrebo ustanovitve Narodnega sveta v sedanjem času ter je poverila petero svojim članom nalogo, da v to svrho stopijo v dogovor z ostalimi strankami.

V odbor so bili izvoljeni poslanci dr. Edo Lukinić, dr. Dušan Popović, Svetozar Pribičević, dr. Ivan Ribar in Večeslav Wilder.

Zadnji govor v parlamentu?

Dunaj, 9. oktobra. V današnji seji je poslanec Zahradnik temeljito obračunal s sistemom. Njegova izvajanja so udarjala s tako silo, da se navzoči nemški poslnci sploh niso upali odgovoriti. Zelo učinkoviti so bili protesti, ki so se tikali persekucij proti predsedniku železniške zveze Navratilu. Navratil je bil pri neki intervenciji izjavil, da je situacija med uradništvom in drugimi nastavljenci zelo kritična. Zaradi te izjave je bil kar čez noč poslan na fronto. Poslanec dr. Zahradnik je storil železniškega ministra Banhansa osebno odgovornega po principu »kri za kri« za življenje Navratila. Takoj ob pričetku svojega govora je izjavil, da upa, da je ta govor njegov zadnji govor v tem parlamentu.

Španski kabinet odstopil

Haag, 9. oktobra. Iz San Sebastiana poročajo, da je celotni španski kabinet odstopil.

400.000 K za slovenske dijake.

Dunaj, 9. oktobra. Poslancu Vrstovšku je nauč. minister Madeyski na njegovo ponovno intervencijo izjavil, da je zadeva glede ustanove Ferk ugodno rešena. Po triletnem boju se je torej posrečilo zadevo končati v prilog ubogim slovenskim dijakom, katerim nemškonacijonalni kurs pri vladi ni privoščil kruha. Obenem je ta zadeva dokaz, na kak podel način je hotel nemškonacijonalni sistem ugrabiti stradajočim slovenskim dijakom lepo vsoto 400.000 K. Namestništvo v Gradcu je na zahtevo naučnega ministrstva vprašalo mestni urad v Mariboru za svet in ta je odgovoril, da naj se ustanova dovoli samo, če je bodo deležni tudi Nemci. Sedaj je te zarote proti slovenskim dijakom konec.

Dogodki na bojiščih.

Cambrai padel.

London, 9. oktobra. (Kor. ur.) Reuter. General Haig poroča: Vdrli smo v Cambrai.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 9. oktobra. (Kor. urad.) Italijansko bojišče. **Italijanski artiljerijski ogenj se je precej zvišal na vsej gorski fronti. V dolini Daone, na Adiži in neposredno vzhodno Brente je prišlo do infanterijskih bojev, ki so se za nas srečno izvršili.**

Balkansko bojišče. **V Albaniji so Francozi in Srbi vkorakali v Elbasan, ki smo ga mi zapustili. V Stari Srbiji nobenih posebnih dogodkov.**

Zapadno bojišče. **Pri včerajšnjih težkih obrambni bojih pri Verdunu so se slavno udeleževale avstro-ogrske čete fml. Metzgerja.** — Šef gen. štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

* * *

Berolin, 9. oktobra. (Kor. ur.) Zapadno bojišče. **Med Cambraiem in St. Quentinom se je bitka vnela iznova. S silnimi artiljerijskimi masami ter s strnitvijo oklopnih voz in letalskih skupin so Angleži v družbi s Francozi in Amerikanci napadli našo fronto od Cambraia do St. Quentina. Na severnem napadalnem krilu smo sovražnikov naval po trdem boju proti opoldnevu zlomili na cesti severno od Cambraia na Bohain. V večernih urah so se tu ponesrečili ponovni sovražnikovi napadi. Po obeh straneh v smeri na Le Cateau vodeče Rimske ceste se je posrečil nasprotniku vdor v naše črte. Prestregli smo njegov sunek v črti Walincourt, Elincourt in zapadno od Bohaina. Na južnem krilu napadališča je mogel nasprotnik pridobiti samo malo ozemlja. Južno od Montbrehaina bojujoče se čete so vse sovražnikove napade odbile v svojih prednjih infanterijskih pozicijah. Ker jih je vdor v sredino bojne fronte ogrožal v njih boku, so morale na večer svojo fronto na zapadnem robu Fresnoy le Grand vzeti nazaj. V Champagni so Francozi, Amerikanci med Suippo in zapadno od Aisne z velikim razvijanjem moči zopet pričeli s svojimi napadi. Po poveljih, ki smo jih našli, so ponovno nameravali predor naše fronte. Samo po obeh straneh St. Etienne je vdrl sovražnik v naše črte. V popoldanskih urah napravljeni protinapad je vrgel sovražnika zopet nazaj. Na ostali fronti so se sovražnikovi napadi popolnoma ponesrečili. Krajevna vdorišča smo zopet izčistili s protisunkom. Zavrnili smo delne napade na Aisni in jako ljute napade Amerikancev na vzhodnem robu Argonskega gozda in v dolini Aire. Na vzhodnem bregu Mose je po močni artiljerijski pripravi sovražnik napadel med Brabantom in Ormesom. V gozd Consenvoye vdirajočega nasprotnika smo tamkaj ustavili.** — Na ostali fronti smo ga odbili od svoje bojne črte. — v. Ludendorff.

Spomnijajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«